

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

SPOLOČNE BEZ HRANÍC

FOND MALÝCH PROJEKTŮ

Příležitosti i ohrožení POČASÍ NA HORÁCH

Stručně a přehledně o rizikových stavech počasí na horách
a bezpečném chování v jejich průběhu

ZA POZNÁNÍM DO PŘÍRODY

Pokud rádi chodíte do hor, ať už pravidelně nebo příležitostně při dovolené či jiných odpočinkových aktivitách, určitě Vás zajímá, jaké bude počasí a určitě jste byli svědky mnohdy unikátních jevů v naší atmosféře souvisejících s různými projevy počasí.

V tomto letáčku Vám představíme **základní parametry počasí pro laiky** a informace, které je možné využít **pro bezpečnější plánování turistických výletů všeho druhu**. Poskytneme informace o základních **bezpečnostních pravidlech** při plánování a návštěvě hor.

Počasí na horách - pohled meteorologa

Počasí na horách limituje a tím i usměrňuje veškeré naše pracovní i odpočinkové aktivity. Jako **počasí** označujeme **okamžitý stav zemské atmosféry, charakterizovaný souhrnem všech meteorologických prvků a atmosférickými jevy v určitém okamžiku a na určitém konkrétním místě**. Pro počasí je charakteristická **velká časová a prostorová proměnlivost**.

Parametry počasí

Teplota vzduchu – lépe tzv. **teplotní komfort člověka** (podmíněn např. teplotou vzduchu, vzdušnou vlhkostí, rychlostí větru aj.). Spolupůsobení uvedených faktorů může vést k „přehřátí“ či „podchlazení“ organismu a následným zdravotním komplikacím (např. dehydrataci či kolapsu organismu).

Vítr – může mechanicky poškodit stromy a větve, hlavně dokáže např. transportovat sníh, vytvářet závěje, čímž znesnadňuje či znemožňuje do té doby relativně snadný a pohodový pohyb i u technicky dobře vybavených turistů a návštěvníků hor. Při hřebenových túrách (zejména ve výškách nad 1000 m n. m.) počítejte až s řádově vyššími průměrnými rychlostmi větru, včetně krátkodobých nárazů.

Tzv. „**bílá tma**“ – kombinace silného větru a hustého sněžení - možnost ztráty orientace i ve známém terénu.

Srážky – vzniká kluzký kamenitý/skalnatý podklad nebo rozbahněné lesní cesty – **nebezpečí uklouznutí**. Pozor na pohyb v úzkých skalních soutěskách nebo úzkých údolích – **malé říčky se mohou rozvodnit** během několika desítek minut.

Větší množství sněhu a závějí vede k fyzicky náročnějšímu (někdy i nemožnému) pohybu, nepodceňujte to! Teplotní změny i v průběhu dne vedou ke změnám fyzikálních vlastností sněhové pokrývky (promrzáení, tání...) a tvorbě zledovatělých ploch či ploten – nebezpečí pádu s mnohdy fatálními následky.

Bouřky – k vývoji ke zralé bouři není potřeba mnoho času, mnohdy je to i méně než 1 hodina. Mezi **nejnebezpečnější projevy bouřek** (nejen na horách) řadíme **blesky**, tedy riziko přímého úderu blesku do člověka nebo jeho blízkého okolí. Velmi rizikový je pohyb lidí při bouřce (i před a po jejím skončení - 20 – 30 minut) v otevřené krajině nebo na jakémkoliv vyvýšeném místě. Riziko významně stoupá až do extrému na horských hřebenech nebo vrcholech hor. **Minimalizujte riziko vyhledáním co nejnižší polohy** (údolí, úvozy aj. – ovšem při zvažování rizika náhlého přívalu vody) a zajištěním co nejmenšího kontaktu lidského těla se zemským povrchem (alespoň pozicí v podřepu), skupiny lidí je vhodné rozdělit a lidé by se měli vyvarovat vzájemnému kontaktu.

V případě vysoké pravděpodobnosti bouřky túru raději odložte!!

Mlha – ztráta orientace v horském terénu.

Blesky nad Hvězdárnou Valašské Meziříčí

Předpovědi počasí

Téměř všem výše zmíněným rizikům se dá minimálně zčásti předcházet dobrou a kompletní přípravou. **Předpověď počasí je souborem informací o očekávaném průběhu počasí ve zvolených lokalitách a pro námi zvolené časové období.** Můžeme využít dostupných informací na internetu a nejrůznější mobilní aplikace.

Důležité internetové odkazy

www.chmi.cz - portál Českého hydrometeorologického ústavu

www.infomet.cz - informační portál ČHMÚ (slouží pro externí a interní komunikaci mezi pracovníky ČHMÚ a mezi veřejností)

www.windy.com - grafická mapa směru a rychlosti větru

www.blitzortung.org - bouřky v reálném čase

Bouřková oblaka

BEZPEČNĚ NA HORÁCH

Základním pravidlem na horách je **pocitivé naplánování** túry, přechodu, přesunu s ohledem na více aspektů. Prvním aspektem je předpověď počasí, ale ta nestačí.

Při plánování túry na horách zvažte:

- regionální meteorologickou předpověď pro místo či trasu, možnost/

- pravděpodobnost výskytu bouřek, přechod frontálních systémů, povětrnostní vlivy (děšť, ostré slunce apod.), možnost nárazového větru
- aktuální podmínky na horách, jestli v minulých dnech nenapadlo hodně sněhu/deště, nejsou zledovatělé nebo podmáčené chodníky (regionální předpovědi pro horské oblasti - www.horskasluzba.cz/cz/pocasi-na-horach/predpoved-pocasi)
  - zjistěte si specifika oblasti, kam se chystáte a nechejte si doporučit další vhodnou výstroj a výbavu (např. v zimě lavinový vyhledávač, lavinovou lopatu, sondu; v létě ochranný krém, hodně vody, atd.)
  - ověřte si fyzickou kondici všech osob, které se chtějí túry zúčastnit (zejména skutečnost, zda někdo netrpí alergiemi, slabostmi apod.)
  - volte vhodnou obuv, oblečení, přibalte náhradní oblečení, tekutiny a jídlo
  - přibalte zvláště v zimních a podzimních měsících další pomůcky, např. čelovou svítilnu, případně nesmeky (na zledovatělý povrch), energetickou banku pro dobití mobilu či navigace aj.
  - nezapomeňte **plně dobítý mobil**, ideálně s nainstalovanou aplikací **ZÁCHRANKA** (www.zachrankaapp.cz) a vhodnou lékárníčku, popřípadě léky, které užíváte nebo léky na alergie; pokud vás jde více, mějte na sebe uložené kontakty
  - vždy někomu dejte vědět, kam vyrážíte, kudy chcete vést trasu, předpokládaný čas návratu a pokud možno запиšte se do knihy túr
  - schopnost orientace v terénu je důležitá, předem si zajistěte potřebné mapy, naučte se v nich orientovat, seznamte se s druhy značení turistických a jiných cest v dané oblasti
  - v rámci skupiny se dohodněte, že je potřeba otevřeně sdělovat případné problémy se zdravotním stavem jednotlivých členů skupiny, abyste mohli včas zareagovat a předejít vážným komplikacím.
  - respektujte všechna značení, které v terénu najdete, nepohybujte se po neznačených cestách

Bud'te opatrní!

Samostatnou kapitolou je schopnost a dovednost **poskytnout v případě potřeby akutní první pomoc v terénu**. Dobré informace najdete například na těchto webech:

- zachrannasluzba.cz/zaklady-prvni-pomoci/
- www.cervenykriz.eu/prvni-pomoc-v-mobilu/
- www.cervenykriz.eu/files/files/cz/edicepp/ZPP_nahled.pdf

S mobilem na horách i v terénu

- před cestou s předstihem **zkontrolujte stav nabití baterie vašeho mobilu**, případně dejte dobít; máte-li vezměte si i power banku
- **mobil mějte vždy u sebe**, ale bezpečně uložen tak, abyste eliminovali jeho případnou ztrátu či poškození při pádu. Bude lépe, když mobil budete mít na dosah ruky, **se** kterou mobil běžně ovládáte.
- **pozor na vlhkost a chlad**, obojí vede ke snížení kapacity baterie, případně může vést k poškození samotného mobilu
- i v našich horách jsou místa, kde je signál pro mobil daného operátora slabý nebo není dostupný vůbec
- pokud signál nemáte, snažte se vyhledat jiné místo, kde signál bude
- jste-li opravdu v nouzi, můžete kromě **standardních telefonních čísel jednotlivých složek IZS (155, 158, 150) volat také číslo 112**, pomocí kterého se spojíte i přes jiného operátora. Tyto hovory jsou zdarma.

CO DĚLAT, KDYŽ PROBLÉM NASTANE

V případě, že se na horách dostanete do problému vy nebo někdo jiný a potřebujete pomoc, vždy **přístupujte k problému racionálně!** Objektivně vyhodnoťte vzniklou situaci, zajistěte prvotní pomoc a kontaktujte Horskou službu, popřípadě složky IZS.

Jakmile se dovoláte na dispečink záchranného systému a **žádáte o pomoc, mluvíte jasně, stručně, srozumitelně.** Upřesněte svou pozici a po ukončení hovoru ponechejte mobil zapnutý, pokud by se vás chtěli záchranáři zpětně dovolat případně zaměřit signál.

Nahlase všechny **potřebné informace**, zejména:

- kdo volá – jméno a příjmení
- o jaký druh zranění se jedná (případně kolik osob jej utrpělo)
- jaký je aktuální stav zraněného
- jak k úrazu přišel
- jaký je věk postiženého
- dále nahlase co nejpresněji místo nehody
- a nahlase své telefonní číslo.

Dvojitá duha po vydatném dešti

Vždy se snažte co nejlépe, ale stručně, popsat vzniklou situaci včetně toho, jak to na místě vypadá.

Záchranář Vás po telefonu navede k nejefektivnější prvotní pomoci. Pokud máte mobilní telefon a věříme, že v dnešní době je to samozřejmost, aktivujte aplikaci ZÁCHRANKA. Tato aplikace upřesní Vaši polohu a spojí se s Vámi dispečink Horské služby nebo IZS. Poté dojde ke konzultaci a budou přijata opatření Horskou službou nebo složkami IZS.

Pokud toto spojení selže, volejte telefonicky na dispečerské číslo **Horské služby ČR 00420 1210**, případně výše uvedená čísla složek IZS (zejména záchranné služby 155) případně **centrálního dispečinku záchranného systému 112**.

Důležité internetové odkazy

www.horskasluzba.cz - informace z Horské služby

www.zachranny-kruh.cz - webová stránka Asociace Záchraný kruh

www.bezpecnecesty.cz - o bezpečnosti na cestách

www.zachrankaapp.cz - aplikace Záchranka

**Nikdy nepodceňujte přírodu!
Chovejte se zodpovědně!**

Bezmračné noci na horách nám mohou poskytnout
nádherný pohled na hvězdnou oblohu.
Využijte toho!

Informační letáček k projektu Společně o počasí – meteorologie pro všechny

© červen 2022, Hvězdárna Valašské Meziříčí, příspěvková organizace

Vsetinská 78, 757 01 Valašské Meziříčí IČ: 00098639

Telefon: + 420 571 611 928 Web: www.astrovm.cz

Autoři: Roman Volný, Libor Kluz, Libor Lenža

Autoři fotografií: Jiří Srba, Pavel Janík, Libor Lenža, Tomáš Pečiva, Naďa Lenžová

Odpovědný redaktor: Libor Lenža

NEPRODEJNÉ!